

Stalltipset

2 • 2021

Lyft din
verksamhet
till nästa nivå

- Nyhet! Adaptiv utgödsling sid 11
- Reproduktion med RePro™ sid 14-15
- Hullbedömning med kamera ger klirr i kassan sid 20
- Robot collector på Julsta gård sid 24

Vi klövar

Tema klövhälsa
Sidorna 4-11

Mjölknigen
helautomatiserades
efter stallbranden
i Lokrume. Sid 14-15

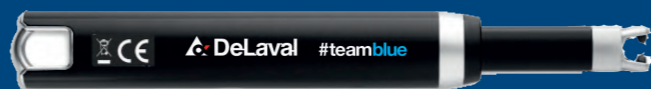
#teambblue

Sista oktober var sista dagen att anmäla produktionssiffror för den som ville tävla i topp-5-listorna i våra produktions-tävlingar.

Nu när du får tidningen finns de slutgiltiga resultaten på vår hemsida. Sök på ordet "teambblue" om du inte hittar direkt.

Det går fortfarande bra att anmäla sin produktion för att få diplom och årets gåva så tveka inte om du kommit upp i produktion under hösten.

Årets gåva är en elektrisk uppladdningsbar tändare

Höstens nummer av Stalltipset börjar med en sammanfattning av det omfattande arbete som gjorts i mjölk- och köttbranchen för att verkligen bena ut förutsättningar och möjligheter att bidra till att nå klimatmålen i Parisavtalet.

Hela rapporten finns att läsa på alla medverkandes hemsidor och arbetet med detta kommer att påverka oss alla, såväl producenter som leverantörer. Vi på DeLaval ser fram emot att arbeta mot målen tillsammans med er!

Ni hittar också en mängd reportage från fantastiska gårdar runt om i Sverige.

Trevlig läsning,

Hälsningar,
Eva Mårtensson
Redaktör

Stalltipset 2 • 2021

Stalltipset ges ut av DeLaval Sales AB,
BOX 21, 147 21 Tumba

Ansvarig utgivare: Eva Mårtensson

Redaktionskommitté: Hans Andersson,
Susanna Berg, Mats Ingemansson, Eva
Mårtensson, Helena Håkansson, Amanda
Perälä

Bild på framsida:

Kroks gård, Lokrume, Gotland

Denna tidning är tryckt på miljövänligt papper.

Så kan svensk mjölk- och nötköttsproduktion nå Parisavtalets klimatmål!

DeLaval har tillsammans med stora delar av livsmedelsbranschen i Sverige kartlagt utmaningar och möjligheter för en än mer hållbar produktion till 2050. Resultaten visar att den svenska produktionen av mjölk och nötkött kan minska klimatutsläppen i linje med Parisavtalet, samtidigt som produktiviteten ökar och biologisk mångfald gynnas.

Arla, HKScan, LRF, Lantmännen, Svenskt Kött, Yara, DeLaval och Växa – har tillsammans genomfört ett omfattande, årslångt projekt, som resulterat i en rapport som beskriver hur omställningen kan möjliggöras. Svensk mjölk- och nötköttsproduktion är redan idag bland de mest hållbara i världen, men rapporten visar att det finns stora möjligheter att komma ännu längre och nå Parisavtalets målsättningar.

Hela samhället står inför en stor klimatutmaning. Det gäller även livsmedelssystemet som den svenska kött- och mjölkproduktionen är en viktig del av. FN:s klimatpanel IPCC:s sjätte rapport slår fast att kraftfulla åtgärder måste vidtas skyndsamt för att möta klimatförändringarna. I rapporten, som lanserades 18 oktober, tydliggörs de klimatutmaningar som finns. Utsläppen kommer från fossil koldioxid, lustgas och metan från biologiska processer, som bryts ned olika fort i atmosfären. Det är viktigt att skilja på dessa utsläpp eftersom det krävs olika målsättningar och insatser för att 1,5 graders målet inom Parisavtalet ska kunna nås.

Rapporten bygger på fyra lika viktiga hållbarhetsparametrar: Djurvälståndet, Produktiviteten, Planeten och Plånboken. Med dessa som utgångspunkt har elva fokusområden för en framgångsrik omställning till en än mer hållbar produktion identifierats. Dessa är:

- avel för friska djur,
- djurhälsa och livstidsproduktion,
- grovfoderproduktion,
- foderråvaror och fodertillskott,
- foderstrategier på gården,
- fossilfritt jordbruk,
- stallgödselhantering och biogas,
- kolinlagring,
- biologisk mångfald,
- näringsläckage till luft och vatten
- digitalisering, automatisering och ny teknik.

– På DeLaval har vi främst möjlighet att påverka produktivetsförbättringar hos lantbrukare. Där jobbar vi mycket för djurhälsa, djurvälstånd och livstidsproduktion. Vi ser framförallt förbättringar inom dessa områden genom digitalisering, automatisering och ny teknik. Även ökad kunskap och rådgivning är avgörande för omställningen, säger Petter Sahlström, Vice President Market Area Northern Europe.

För att kunna beräkna framtidens hållbara mjölk- och nötköttsproduktion har en simuleringsmodell som beskriver den teoretiska potentialen för framtiden tagits fram. Potentialer för produktion av mjölk och nötkött på gårdsnivå har beräknats med hjälp av fyra typgårdar.

– Arbetsmetoden för rapporten inkluderar litteraturstudier, kartläggning, beräkningar, intervjuer med forskare, experter och intressenter samt workshops. Projektorganisationen, som består av representanter och resurser från de deltagande organisationerna, har tagit fram definitionen av hållbar produktion, identifierat och analyserat potentialerna inom fokusområdena och beräknat dessa för typgårdarna, säger Susanna Berg, försäljningschef, som har varit delaktig i två av delprojekten.

Nötkreatur bidrar med näringsrika livsmedel och deras unika egenskaper att ta tillvara på vall och bete är avgörande för livsmedelsproduktionen och den biologiska mångfalden i Sverige. Nötkreaturen har format våra landskap med höga naturvärden där svenska ängar och betesmarker idag är bland de artrikaste miljöerna i världen – i likhet med regnskogen. Branschen åtar sig att tillsammans driva på utvecklingen och skapa förutsättningar för omställningen till en mer hållbar mjölk- och nötköttsproduktion mot 2050, som når Parisavtalets mål.

Vi klövar

En ko behöver friska klövar för att må bra och kunna fortsätta att vara produktiv. Hälta är ett ofta förbiset problem men som kan förebyggas. Vi på DeLaval erbjuder såväl rådgivning som flera olika produkter och stalsystem som bidrar till en bättre djurvälstånd, bättre klövhälsa, mer hållbara kor och mer mjölk.

Steg 1

Förstå konsekvenserna av klövproblem

Det är alltid billigare att förebygga än att behandla eller åtgärda när problemen börjar komma. Men med klövhälsa sker detta ofta inte. Till skillnad från många andra hälsostörningar behandlas ofta inte dåliga klövar direkt, utan först när det uppstått andra konsekvenser som mastit, sår eller avmagring. Studier visar att mjölkbönder upplever att 6% av korna i genomsnitt är halta, men egentligen är 20% halta!

I lösdrift behöver alla kor kunna röra sig fritt för att kunna äta, dricka, vila och mjölka, många gånger per dygn och på olika platser. Det händer att kor slås ut för att de anses vara lågproducerande eller svåra att få dräktiga. Men det underliggande problemet kan helt enkelt vara att kon är halt.

Det är lätt att underskatta de negativa effekterna av hälta för kornas produktion och livslängd, eftersom det är kostnader som inte syns.

Ekonomiska konsekvenser av hälta

I en studie från 2010 som bedömde de ekonomiska konsekvenserna av klövproblem hos mjölkkor fann Bruijnjs et al att den genomsnittliga kostnaden för hälta var \$ 75 (USD) per ko varje år. Av denna kostnad: berodde 44% på förlorad mjölkproduktion 22% på ofrivillig utslagning och 12% vardera på långa kalvningsintervall och ytterligare arbetskostnader.

Steg 2

Identifiera alla halta kor och anledningen till hälta

Det är lätt att hitta de kor som är riktigt halta, men det kan krävas lite mer systematik för att hitta de som är lätt halta. Här gäller det att vara särskilt uppmärksam på kor som inte står på alla fyra ben, de som tvekar att gå, de som inte riktigt hänger med, de som alltid hamnar längst bak, upptäcka sår, och kontrollera de som tappar i vikt.

Ett sätt är att regelbundet sätta poäng på sina kor utifrån hur de rör sig och på så sätt upptäcka halta kor. Se sidan 8.

Det finns två orsaker till problem; problem som beror på infektioner och problem som beror på yttre skador. Det kan också vara en kombination av båda eftersom yttre skador ofta är en inkörsport för infektioner.

I fukt och smuts kan infektioner lätt spridas men med regelbundna klövbad (minst 1 ggr per vecka, gärna oftare) kan man hålla infektionstrycket nere.

Har korna skador på ben, nacke, höfter eller någon annanstans? Skador på kroppen har också koppling till klövhälsa. En ko som har svårt eller är ovillig att lägga sig ner, kommer att stå mer, vilket gör att risken för klövproblem ökar. Dessutom är vilotiden direkt kopplad till högre mjölkproduktion. Allt hänger ihop!

Skador på ben och klövar kan bero på att gödselskrapan är lätt att fastna i eller halka på. Är det liggsador kan det bero på att bäddarna inte är tillräckligt mjuka eller att det saknas tillräckligt med strö. Skrovliga och hårda golv sliter på klövarna och kan också ge skador under klöven som gör att bakterier kan tränga in.

Steg 3

Behandla - samarbeta med en duktig klövverkare

Alla mjölkkor bör klövverkas minst två gånger per år. Kor med klövproblem behöver ses över oftare än så. Hitta en duktig klövverkare att samarbeta med! De ser till att korna får bra klövar att stå på med rätt vinklar och att eventuella infektioner och andra skador behandlas på rätt sätt. Rätt vinklar och utformning av klövarna är viktigt. Kor bär upp betydligt större vikt per cm² klövyta än vad vi gör på våra fötter och då är det bra om vikten fördelas på rätt sätt. På sidan 9 berättar två klövvårdare om sitt arbete.

Bra klövhälsa ger:

- Ett bättre koflöde till mjölkgrup, VMS och karusell
- Längre vilotider, som ger högre mjölkproduktion
- Förbättrad fertilitet och allmän hälsa, vilket gör att dina kor kan ge fler laktationer

Steg 4

Förebygg klövproblem - det är billigast att förebygga

Det finns flera förhållandevis enkla sätt att förebygga klövhälsa som ger bra resultat. Man behöver inte göra allt på en gång, utan man kan börja där man tror att resultatet kommer att bli högst i förhållande till insats.

På DeLaval har vi produkter och lösningar inom framförallt tre områden;

- Bekväma och hygieniska liggbås för långa vilotider
- Klövdesinfektion för att hålla smitttrycket lågt
- Halkfria, rena och mjuka gångar med mattor
- Bra utgödslingssystem

För friskare klövar och produktiva kor

Se vad DeLaval kan erbjuda för att förebygga hälta på nästa sida!

Rena, mjuka och halkfria gångar

Klövrensning och klövdesinfektion (bad & spray)

Bekväma och hygieniska liggbås

Förebyggande åtgärder för god klövhälsa från DeLaval

Rena, torra, mjuka och halkfria skrapgångar

DeLaval gödselrobot

Samla upp gödseln och förbättra miljön för kornas klövar med hjälp av DeLaval gödselrobot RC för öppna skrapgångar. Tack vare gödselrobotens unika roterande gödseluppsamling kan den hantera de flesta typer av gödsel, de flesta typer av bäddmaterial utan att man behöver tillföra vatten.

Traditionell skraputgödsling

DeLaval erbjuder tre olika system för traditionell skraputgödsling; med vajer eller rep (ACD), med kätting (AKD) eller med hydraulik (AHD). Med det nya styrsåpet Comfort Control ges möjlighet till adaptiv rengöring - automatisk anpassning av starttider. Styrsåpet erbjuder avancerad kosäkerhet, även för hydrauliska system. (se sidan 11)

DeLaval gummi-matta för gångar

DeLaval R18P ger en behagligare och mjukare gångyta som främjar god klövhälsa. Den 18 mm tjocka pusselmattan kan anpassas till de flesta ytor och används ofta som golv i gångar, i mjölkningsrobotar, i mjölkstallar och i karuseller.

Bekväma och hygieniska liggbås

DeLaval liggbås

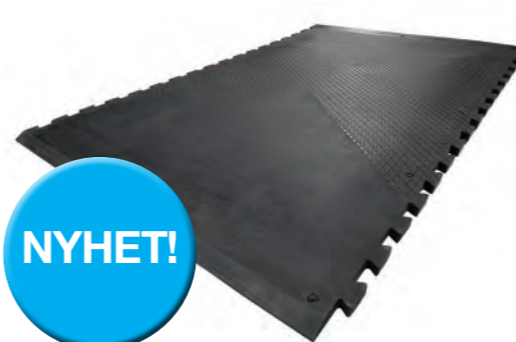
Med DeLaval liggbås får du det optimala liggbåset. Med rätt design tillsammans med en mjuk och bekväm viloplats, ger du dina kor de allra bästa förutsättningarna för långa vilotider. När dina kor vilar, producerar de mer mjölk samtidigt som de kan bibehålla en god klövhälsa.

DeLaval DryMaxx™ strömedelstillsats

Naturligt bäddmaterial som spån eller halm används för att ge en bekväm liggbädd. Tillsatt DryMaxx så håller sig liggbåset torrt och hygieniskt. Det ökar vilotiden och leder till rena och torra hovar. DryMaxx har mycket hög uppsugningsförmåga och neutraliserar ammoniak.

Bekväma och hygieniska liggbås

NYHET!

DeLaval premium-gummimatta RM37F

En matta med egenskaper som en madrass. Förbättra kokomforten och klövhälsan med DeLaval premium-gummimatta RM37F. Med ett 25 mm lager av skum under hela gummimattan ger den en hög kompression (fjädring) och komfort för kor i lösdriфтsladugårdar.

Kent Johansson på gården Säby Kolbäck i Västmanland har 130 mjökkor och han är först i Sverige med att prova DeLaval's nya liggbåsmatta RM37F. Så här säger han:

- Den nya mattan håller sig renare och torrare, det ser jag som mycket positivt säger Kent. Jag vill hålla en hög kokomfort i stallet. Våra gamla madrasser var över 15 år gamla och behövde bytas ut. DeLaval's säljare berättade om den nya mattan med en mjuk skum-madrass under och en pusselgummimatta ovanpå, för att få en sömlös överdel som blir som en madrass.
- Vi bestämde oss att prova en rad och det ser bra ut, försätter Kent. En stor fördel är att man kan installera några platser i taget. Det gör det enklare att passa in i det ordinarie arbetet, det stör korna mindre och det är dessutom betydligt enklare att installera mattor, än en hel madrass, i ett befintligt stall.

Klövrensning och klövdesinfektion

DeLaval automatiskt klövbåd AFB1000

Förenkla ditt liv med ett klövbåd som gör allt för dig! DeLaval klövbåd AFB1000 doserar, sköljer ur och fyller på enligt ett förinställt schema. Det minimerar behovet av manuellt arbete och säkerställer att klövbåd genomförs regelbundet och att använd vätska byts ut i tid.

DeLaval EasyStride™ klövdesinfektion

Hantera din besättnings klövhälsa med vårt beprövade och registrerade klövdesinfektionsmedel EasyStride. Om det används två gånger i veckan kan det minska infektionstrycket på klövarna och förhindra nya infektioner. Färgbytet berättar när badet ska bytas ut.

Klövspolning i DeLaval VMS™

För dig med VMS - montera in klövspolningsfunktionen. Utrustningen kan installeras i VMS V300/310 och i VMS Classic fr.o.m. 2007. Vatten spolras på bakklövarna efter att spenkopparna har satts på. Spolningen förhindrar gödsel att fastna på klövarna. Golvet hålls också renare.

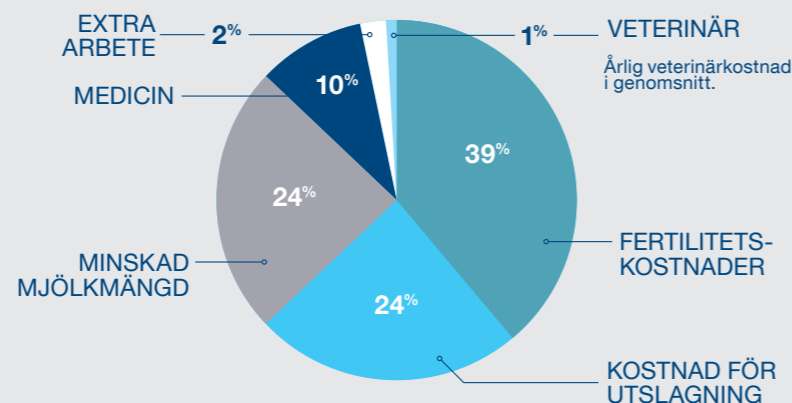
En ko behöver friska klövar

Hälta är ett ofta förbisett problem. Många lantbrukare underskattar den negativa effekten av hälta för kornas produktion och livslängd. Genom att bedöma varje kos rörelse kan man upptäcka halta kor.

En ko som är halt kostar mellan 785 kr och 2.600 kr. De stora kostnaderna är indirekta:

- Minskad mjölk mängd
- Minskad fertilitet
- Behandling
- Ökat arbete
- Ökad risk för utslagning

Att upptäcka hälta

Upptäcks hälta i ett tidigt stadium minskar kostnaderna betydligt. Ett effektivt sätt är att bedöma varje kos rörelsepoäng.

Hälta kan bero på många olika saker. De delas in i smittsamma orsaker och inte smittsamma orsaker. Oavsett om hälta beror på bakterier eller på yttre skador, är det viktigt att arbeta förebyggande med klövhälsa.

Rörelsepoäng	Klinisk beskrivning	Bedömningskriterier
1	Normal	Korna står och går med rak rygg. Hennes gång är normal.
2	Mild hälta	Kon står och går med en relativt rak rygg. Hennes gång är normal.
3	Måttlig hälta	En tydlig välvd rygg både när hon står och går. Hennes gång är påverkas och beskrivs som korta kliv och haltar ibland.
4	Hälta	En tydlig välvd rygg och gången beskrivs som att hon går med ett steg i taget. Kon väljer ett eller flera ben att gå på.
5	Svår hälta	Kon visar en oförmåga eller extrem ovilja att belasta vikten på ett eller flera ben.

Källa: D.J. Sprecher, D.E. Hostetler och J.B. Kaneene
A lameness scoring system that uses posture and gait to predict dairy cattle reproductive performance

Visste du att?

- De 10% mest högproducerande korna vilar i genomsnitt 14 timmar/dygn*
- Dålig kokomfort i liggbåsen kan minska vilotiden med 2,5 timmar/dygn (20%)**
- 1 timma vilotid ger 0,9 - 1.6 kg mer mjölk per ko och dag***

* from Matzke and Grant, 2003

**Frank J.C.M. van Eerdenburg. Lying area design and barn climate getting it right. Dept Farm Animal Health, Fac Veterinary Medicine, University of Utrecht, Utrecht, the Netherlands. Cow longevity conference proceedings. Hamra farm, Tumba 2013.

***Based on report: Dr Pache, Institute Köllitsch/Sachsen Germany

Klövvårdare får ordet!

Rengör klöven ordentligt så syns problemen

- En bra dialog mellan ägare, djurskötare och klövvårdare är viktigt, men det allra viktigaste är att tvätta klöven och klövspalten noggrant inför själva klövverkningen. Då ser man vad som behöver göras. Det säger Anette Örtenberg på Anettes Klövvård AB.

Anettes tips till dig som djurägare:

- Se till att klövvårdaren tvättar klöven vid verkning.
 - Investera i att verka kvigor före inkalvningen. Det påverkar hållbarheten på sikt.
 - Verka individer och besättning efter behov, högvastade kor mer frekvent.
 - Se till att alla skador registreras, och registreras rätt. Det ger en bra grund för uppföljning och förbättrad klöv- och juverhälsa.
 - Vid återkommande liknande klövskador – analysera miljön, t.ex. skrapor och drivgångar.
- Det är trist när fokus ligger på antalet klövar per tidsenhet. Om det går för fort är det lätt att missa klövskador, behandlingar och korna blir stressade. Tänk på att bara ett fram- respektive bakben får lyftas samtidigt. En vänlig klövverkning utan stress ökar säkerheten för alla medverkande.

Vad anser du om klövbåd?

– Tänk på att om inte klövarna är rena så kommer medlet inte åt att desinficera. Även klövbåd med vatten och lite såpa för rengöring av klövar och klövspalt kan vara ett alternativ.

Anette Örtenberg på Anettes klövvård AB har varit klövverkare i 26 år och startade Svenska klövvårdsföreningen.

Lär dig mer!

”Djurvänlig och säker klövverkning”
En utbildningsfilm från RISE Research Institutes of Sweden kring säker klövverkning för människor och kor.
Finns på Youtube, scanna QR-koden.

Ida Jonsson är utbildad klövvårdare vid BYS i Skara och har varit verksam sedan 2016 (Jonssons klövvård)

Verka gärna korna tre gånger per år

Många lantbrukare är uppmärksamma på problemet med halta kor, att det skapar lägre mjölkproduktion och även utslagning. Därför är det inte ovanligt att verka korna regelbundet under flera tillfällen på året och därmed kunna verka utifrån när kon ska kalva. Ett vanligt klövverkningsschema är: vid sinläggning, ca 3-4 månader efter kalvning och en gång till innan nästa sinläggning. Med frekventa besök kan man också behandla de kor som behöver extra tillsyn, berättar Ida Jonsson.

- Jag upplever att om man klövverkar mjölkkor tre gånger per år, så bidrar det till att man får en mer jämn klövhälsa och stöter inte på några jätteproblem. Förutom regelbunden klövverkning tycker Ida Jonsson att det också är viktigt med:
 - Bra ladugård med generösa utrymmen och bra liggbås
 - Rena gångar
 - Korta väntetider inför mjölkning

– Tänk också på att det är viktigt att klövarna är rena innan klövbådet, annars fungerar inte desinfektionen. Spola gärna klövarna regelbundet. Till sist, klövvården ska vara ett lugnt och trevligt tillfälle, för alla!

Vi klövar

Comfort control – nästa generations styrning av utgödslingar

Uppgradera ditt skrapssystem med kosäkerhet till hydraulik eller adaptiv skraprengöring i stallet.

Nu tar vi styrningen av gödselskraporna in i framtiden. Utvecklingen av sensorer och AI har gett nya möjligheter för styrning av utgödslingssystemen. DeLaval lanserar nu två nya styrskåp för hydraulisk utgödsling och kättingutgödsling som har unika egenskaper.

Kosäkerhet till hydrauliska utgödslingar

Det har länge varit komplicerat att utveckla och ta fram kosäkerhet för hydraulik eftersom belastningen i systemet går upp och ner när kolven rör sig fram och tillbaka. Lägg också till förändringar i oljetemperatur och viskositet. Efter mycket utveckling och testning kan äntligen DeLaval lansera en kosäkerhet till hydraulik med hjälp av en trycksensor och en avancerad logaritm. Med kosäkerheten känner systemet av onormala tryckförändringar och stannar om en ko ligger i skrapgången. Systemet fungerar med parallellkopplade cylindrar och existerande anläggningar kan på ett enkelt sätt uppgaderas med det nya skåpet.

Adaptiv rengöring till kättingutgödsling

Glöm det där med att sätta tider för när skrapan ska gå. Nu sköter systemet det själv. Styrskåpet känner av hur mycket gödsel skrapan rengör varje gång den går. Med hjälp av maskininlärning anpassas skrapetiderna så det alltid är rent i gångarna. Du sätter själv graden av rengöring. T.ex. kan skrapan gå oftare under vissa tider på dagen när det blir mycket gödsel i gångarna, såsom efter utfodring. Under natten kan den gå mer sällan. Det kan ge minskad energiförbrukning men framförallt renare klövar och juver vilket bidrar till en bättre klövhälsa och juverhälsa.

Med DeLaval comfort control kan du styra hela ditt skrapssystem från en enda enhet.

Skanna in QR koden för att se en film om hur adaptiv skraprengöring till kättingutgödsling fungerar.

Vi klövar.

DeLaval DryMaxx™

En ko behöver friska klövar för att må bra och kunna fortsätta att vara produktiv. Hälta är ett ofta förbisett problem som behöver förebyggas.

Med strömedlet DryMaxx™, som absorberar upp till 140% av sin vikt, och bekväma liggbås och madrasser från DeLaval, får dina kor en torr plats att ligga på vilket främjar klövhälsan.

Skydda dina kors klövhälsa med hjälp av DryMaxx™!

DeLaval VMS™ V300 – mjölkar optimalt!

DeLaval mjölkningsrobot VMS™ V300/V310 har en mängd unika egenskaper som skiljer den från andra mjölkningsrobotar. Några av dessa unika egenskaper ger stora fördelar när det gäller själva mjölkningen och några ger fördelar inom andra områden. Här kan du läsa kortfattat om alla dessa egenskaper.

Om du väger samman alla sex unika punkter på nästa sida och hur de samverkar så hoppas vi att du ser vilka fördelar de ger dig som mjölkproducent:

- DeLaval V300 ger dig en snabb och säker mjölkning.
- Du får lugna kor tack vare snabb och effektiv påsättning av spenkopp
- DeLaval V300 ger minimalt antal ofullständiga mjölkningar vilket påverkar juverhälsan positivt
- DeLaval V300 ger optimal urmjölkning, du får ut all mjölk som kon har.
- Snabb mjölkning ger dig möjlighet att antingen:
 - Få mer "luft" mellan mjölkningarna, lugnare i stallet
 - Öka antal mjölkningar per ko och få högre produktion per ko
 - Öka upp antal mjölkande kor nu eller i framtiden

Allt detta sammantaget gör att DeLaval VMS V300/V310 levererar stor kundnytta, fördelar vad gäller djurens hälsa och ger bästa förutsättning för mjölkproducentens ekonomi.

1 Vid varje mjölkning kartlägger V300 varje enskild kos juver och spenplacering, så att vid nästa mjölkning så vet V300 hur den på just aktuell ko optimalt och snabbast kan sätta på spenkopparna

- Systemet spar löpande spenpositioneringen på varje kos juver och spenar så att den nästa gång vet nästan exakt var den ska hitta spenen.

2 Tvättkoppen, förutom att ge en mycket bra rengöring med ljummet vatten, stimulerar spenarna, spene för spene, därmed är kon optimalt redo att släppa ner mjölken snabbt när mjölkningsorganen sätts på.

3 V300 har en smartkamera som skapar 3D-modell av hur och var spenarna finns och med avancerad mjukvara i spenledningssystemet så styr armen direkt mot spenen med resultat att du får en snabb påsättning av spenkopp.

4 I VMS V300 är påsättningen av mjölkningsorganet inte bara snabb utan även säker. Samspelet mellan den avancerade kameran, armen och mjukvaran i programmet är helt unik och gör att spenarna hittas direkt till 99,8%. Det är nästan omöjligt att helt slippa ofullständiga mjölkningar men med VMS V300 är vi mycket nära målet.

- V300 sätter på en spenkopp i taget och skulle en spenkopp på bakspenarna falla av så vinklar armen på V300 runt framspenen och kommer snabbt fram till aktuell bakspene och fäster spenkoppen igen.
- Om en ko sparkar av en spenkopp så sätter V300 alltid på samma spene igen utan att avbryta mjölkning på någon annan spene och V300 gör detta snabbt. Kon blir därför fullständigt mjölkad på alla juverdelarna.

5 V300 har en mjölmätare per spene vilket betyder att du får all fakta per juverfjärdedel. V300 ger fantastisk urmjölkning eftersom den tar av respektive spenkopp en och en allteftersom respektive juverfjärdedel är färdigmjölkad.

6 V300 kan utrustas med ett unikt spengummi, Clover™. Det har 3 klöverformade sidor. Mångåriga försök och studier har visat att denna utformning ger det bästa resultatet. Det är standard i alla våra mjölkmaskiner. Clover masserar spenen optimalt för att få ut mesta möjliga mjölk på ett skonsamt sätt.

Stallet på Östra Vee har nu en DeLaval VMS V310 som mjölkar korna

RePro™ underlättar verkligen reproduktionsarbetet!

Östra Vee gård gick 2007 från uppbundet till mjölkning i VMS Classic. Våren 2020 bytte de till en DeLaval VMS™ V300. Mattias Östervee som driver gården tillsammans med sin far Erik har använt DeLaval aktivitetsmätare för uppföljning av brunster och aktivitet. Men Mattias valde snabbt att uppgradera sin VMS V300 med funktionen RePro™ till en VMS V310 och har kört med den sedan sommaren 2020. "Det har varit väldigt lätt att använda RePro, efter uppstartsradgivningen var det bara att sätta igång!" säger Mattias.

Koll på brunster, men även dräktigheter och kastningar

I början körde de dubbelt och dräktighetsundersökte korna även manuellt, men efter ett halvår kunde de konstatera att alla dräktigheter i RePro stämde och nu kör de 100% på den informationen utan att undersöka manuellt.

– Det kändes bara dumt att springa runt och jaga kor i onödan. Speciellt smånervösa förstakalvare vill man inte stressa upp i onödan, säger Mattias.

I början när de körde dubbelt så var det en ko som de kunde konstatera dräktig vid 43 dagar, det sade både RePro och dräktighetsundersökaren. Vid 50 dagar kastade hon och det märkte Mattias och Erik tack vare RePro. "Hade vi inte haft RePro hade vi kanske inte märkt detta i tid. Då kändes det verkligen att det var bättre att lita på RePro", säger Mattias. De har sedan seminerat om henne och nu är hon dräktig.

– RePro hittar även alla som knappt visar brunst, det är nog det bästa. Vi har någon ko som varit jättesvår att hitta brunster på men nu är det enkelt, konstaterar Mattias.

RePro utfärdar ett larm som syns i DelPro Farm Manager och då är det bra att fysiskt kolla på kon. Ibland ser inte kon

alls brunstig ut, men när man känner på henne så märker man att hon visst är det. Riktigt högmjölkanke kor väntar jag med till nästa brunst. Det gjorde jag även förut men då kunde det bli väldigt långa kalvningsintervaller ifall man missade följande brunster. Nu behöver man inte vara nervös över det och kan låta en brunst gå förbi, säger Mattias lugnt.

– Vi har aldrig haft så många kor dräktiga som vi har nu. Det går att hålla korna några laktationer till och man kan även välja att spara de som producerar bäst. Kvigorna betäcker vi redan nu med kötrastjur, för annars minskar inte mängden bra mjölkdjur. Kanske får vi i fortsättningen seminera kor också med kötrastjur eller sälja rekryteringskvigor", summerar Mattias det positiva problemet.

Mattias seminerar korna själv, det har han gjort i tio år. Det är inte så stor skillnad i detta från tiden innan RePro, men det är mycket lättare att hitta de kor som verkligen ska semineras. Det är enklare att träffa den bästa semineringsstidpunkten och på gården seminerar man vid 40-50 timmar efter larm. Det finns såklart individuella skillnader på korna, där vissa brunstar väldigt kort och då kanske man missar tidpunkten för seminering.

– Det är inte hela världen för man vet att man hittar nästa brunst och då vet man också att man skall vara snabbare med just den individen. Det är också lätt att planera sin dag när man kan se vilka kor man skall seminera dagen därpå. På så sätt är det enklare att planera in andra arbeten också, då man vet om man ska seminera på förmiddagen eller eftermiddagen för bäst tidpunkt. Det är det som är så smidigt när man får reda på det på förhand, konstaterar Mattias. Med aktivitetsmätarna fanns det alltid en risk att yttre faktorer påverkade aktiviteten, så som klövvård, betessläpp eller flytt till nytt bete.

De hade en ko som var väldigt svår att få dräktig. Det visade sig att den hade follikelcysta och kunde behandlas för att sedan semineras om. Förut kunde det vara någon ko som denna som visade brunsttecken flera gånger men blev inte dräktig trots flera försök. Det visade sig att hon hade en cysta som veterinären bekräftade och behandlade och till slut blev hon dräktig, men på ett väldigt oekonomiskt sätt. – Hade vi haft RePro då hade vi sett orsaken till att hon inte blir dräktig väldigt snabbt och undvikit upprepade semineringar, suckar Mattias.

Bra koll på systemet även centralt

– En dag gick jag från stallet för att ta en kopp kaffe och när jag kom ut var serviceteknikern Elias Samuelsson på plats som sa att han skulle kolla till systemet eftersom det var något som inte stämde. Det var skönt att veta att eventuella problem kan förebyggas. Mattias gillar också att förbrukningsvarorna till systemet levereras automatiskt, man behöver bara se till att inventeringen i systemet stämmer överens med det verkliga lagret.

Nöjd med automatiska mjölkningen

I allmänhet är Mattias väldigt nöjd med sin VMS V310.

– Det har aldrig varit så enkelt att mjölka in kvigor som det är med denna. Redan på andra besöket går det av sig själv. Armen är så lugn och man behöver inte lära systemet manuellt, den sköter det själv, konstaterar han. Den tidigare VMS:en hade gott kunnat användas något år till, den krånglade väldigt lite. Däremot ser man en stor skillnad i prestanda. – Efter servicen tar systemet ikapp väldigt fort jämfört med Classic. Senast var det helt ikapp efter 6 timmar från servicen medan det med den tidigare kunde ta ett par dagar, konstaterar Mattias.

Juvehälsan har också blivit bättre, då antalet ofullständiga sjunkit från 5% till 1%. Den procenten som finns kvar är kor som i slutet av laktationen har väldigt tätt sittande spenar.

– I övrigt är det väldigt imponerande hur VMS:en hittar även svårt placerade spenar. Vi hade en ko med en spene som stod rakt ut åt sidan och den hittade den också, säger Mattias glatt. För att förbättra juvehälsan ytterligare använder de DryMaxx™ i båsen och det ger resultat.

Framtidstankar

Målet är att öka avkastningen på korna stegvis. Avkastningen har redan ökat efter bytet till VMS V310 men det är flera faktorer som spelar in där. Gården har dels bytt till Clover™-spengummin och även börjat ge mer korthackat ensilage åt korna.

Vid avslutande frågan om Mattias har något att säga till kollegor runt om i landet om VMS V310 är hans svar kort:

– **Den är ju bara för bra den!**

Fakta om
ÖSTRA VEE
Väse, Värmland

Ägare:

Mattias Östervee med pappa Erik

Antal djur: 85-90, inkl sinkor.

Föder även upp stutar i separat stall

Areal: 160 ha varav 80 eget + 40 ha sjöbete. Odlar 80% vall och övrigt spannmål med insådd

Investering:

1 st DeLaval VMS V310

Avkastning: 10 500 kg ECM

Mjölkningsroboten med RePro™ är enkel att sköta och sparar mycket arbetstid.

Det nya teknikstallet reste sig som en Fenix ur askan!

Bertil Olofsson visar bilder från före och efter den katastrofala branden.

Det fanns långt gångna planer på att bygga om det befintliga stallet och installera två mjölkningsrobotar. En katastrofal brand stoppade dem. Ur askan byggdes ett helt nytt stall med en toppmodern DeLaval-anläggning i Lokrume på Gotland.

Tvättmaskinen orsakade katastrofen

Vid niotiden 5 december 2018 blev mardrömmen verklighet. Efter att ägnat dagen åt klövverkning, såg **Bertil Olofsson** på släktgården Kroks i Lokrume rök från ladugården. Tvättmaskinen för juverdukar hade fattat eld.

– När jag öppnade och såg hur kraftigt det brann så såg jag direkt att nej, det gick inte att släcka, det hade tagit sig upp på loftet också. Jag fick panik och tryckte till och med fel nummer när jag ringde brandkåren, berättar Bertil Olofsson.

Mardrömmen var sann. Tillsammans med systersonen, och delägaren sedan 2007, **Fredrik Bjersander**, som snabbt hade kört ut till gården från Visby, gjorde de och brandkåren med tillskyndade grannar allt för att rädda djuren. 67 mjölkkor fick de ut i vinternatten men cirka ett 80-tal sinkor och ungdjur blev lågornas rov. Katastrofen var ett faktum.

De kvarvarande djuren fördes över till två granngårdar och efter sanering fick Bertil och Fredrik ställa om hela sin vardag. När de hämtat sig från chocken kom de fram till att de vill bygga upp verksamheten igen och tog beslutet att påbörja projekteringen av ett helt nytt stall.

Satsning på senaste tekniken

För **André Johansson**, DeLaval's distriktssäljare på Gotland, blev projektet något av en helentreprenad, med byggfirman När Bygg AB som byggentreprenör.

– Efter branden kom vi in med helt tomt blad framför oss och det blev enkelt att rita ett välplanerat stall med senaste tekniken för en bra arbetsmiljö och bra djurhälsa, förklarar André. Det gamla stallet med mjölkningsgrop blev istället ett toppmodernt stall med två V300-mjölkningsrobotar med fri kotrafik. Resultatet gjorde stor skillnad för både Fredrik Bjersander och Bertil Olofsson liksom för djuren.

– Med mjölkgruppen lade vi 4 timmar per dag på mjölkning. Sedan var det utfodring på det, minns Bertil Olofsson.

– Nu har vi fått in den nya teknik som vi pratade om att skaffa innan branden. Den hjälper verkligen till att skapa bra kokomfort och om korna har det bra så mjölkar de bra. Med V300 är allt digitaliserat och jag kan få all detaljinformation i mobilen, säger Fredrik Bjersander, som sedan årsskiftet 2021 tagit över hela ägarskapet av gården.

Fakta om KROKS Lokrume, Gotland

Ägare:

Fredrik Bjersander

Antal djur: 135 årskor och 135 rekryteringsdjur

Avkastning: 13 000 kg ECM

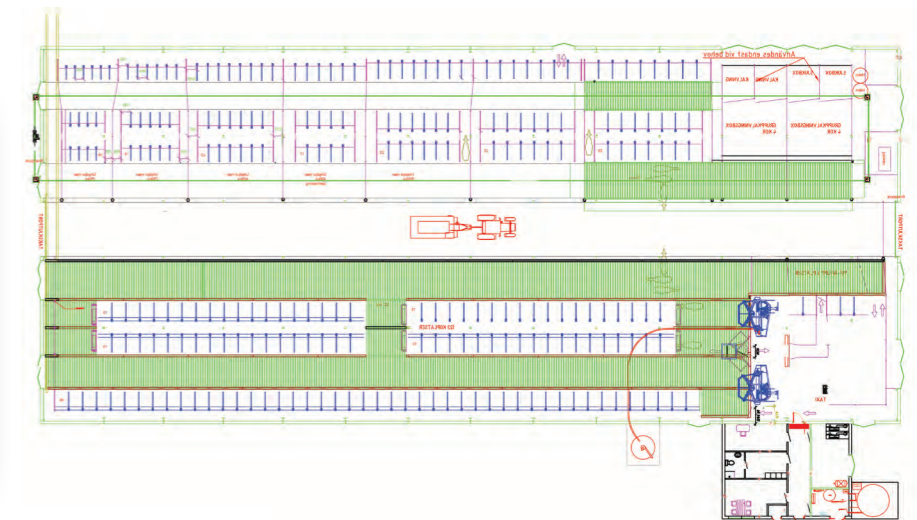
Investering:

2 st DeLaval VMS V300

1 mobil mixer 22 kubikmeter

DeLaval OptiDuo™

DeLaval utgödslingsrobot RS450S

Utfodring med mobil mixer och OptiDuo™

En annan satsning var ett körbart foderbord. En DeLaval mixervagn på 22 kubikmeter har underlättat utfodringen.

– Nu lastar jag den mix som korna behöver. Kraftfoder, majs, halm, spannmål och mineraler. Sedan har korna mat för hela dagen, fortsätter Fredrik.

För att få en fortsatt bra mix även efter utfodring investerade Kroks i Lokrume också i en DeLaval OptiDuo, en foderrobot som samlar ihop och mixar om utspritt foder igen.

– Helt suveränt! ”Foderputtaren” ger djuren tillgång till bra foder hela dagen. De kan äta bra hela tiden och då mjölkar de också bra, förklarar Fredrik.

Automatiserad utgödsling

En viktig del i kokomforten är spaltgolvet med gummimatta som är bekvämt för korna att gå på samt gödselroboten, DeLaval RS450S. En tacksam investering då den effektivt håller gångarna rena från gödsel och även djurens klövar och juver håller sig renare tack vare att det finns så lite gödsel i

gångarna att det inte dras upp i liggbåsen.

– Det har också sparat rätt mycket arbetstid åt oss, berättar Fredrik.

Investeringarna talar sitt tydliga språk i produktionsresultaten. Efter att Fredrik Bjersander och Bertil Olofsson kunde samla sina djur igen och trycka på startknappen i augusti 2020 är anläggningen väl inkörd.

– Vid första provmjölkningen nu i augusti var vi en bit över 13 000 kilo ECM per ko. Det var första gången någonsin som korna producerat så mycket. Vår gamla ladugård maxade 11 300 ECM, det var vad den klarade av. Så det märks där också att korna mår mycket bättre nu och att VMS V300 mjölkar dem på ett sätt som gynnar deras potential, avslutar Fredrik Bjersander.

Gården har gått från ca 11 500 kg ECM i gamla stallet till över 13 000 i det nya, berättar Fredrik. (från vänster, servicetekniker Samuel Eliasson, ägare Fredrik Bjersander, Bertil Olofsson, distriktssäljare André Johansson)

Stadig uppgång i Hejnumdalen

När två äldre mjölkingsrobotar kompletterades med en ny V300 kunde mjölkproduktionen ta fart. Allt för att fortsätta utvecklingen och säkra gårdens framtid i Hejnum på Gotland.

Efter att ha arrenderat Hejnum prästgård med mark och mjölkkor sedan 1988, och köpt byggnaderna 1996 tillsammans med sin dåvarande man, tvekade inte **Marie Jacobsson** när granngården lades ut till försäljning för nio år sedan.

– Vi har kvar den andra gården också med ett visst markarrende, men den här gården hade bättre förutsättningar som till exempel två mjölkingsrobotar från DeLaval, säger Marie om Hejnumkällingen Gård, som ligger några stenkast från socknens kyrka i slutningen ned mot en liten dalsänka.

Gårdens utveckling

2014 byggdes stallet ut 30 meter för att ge plats för sinkor och ungdjur. 2021 var det sedan dags att utöka mjölkningsskapaciteten. De två tidigare Classic-robotarna med styrd kottrafik klarade cirka 120 mjölkande. Efter installation av ytterligare en robot, en VMS V300 i juni 2021 så har familjen börjat utöka antalet mjölkande kor. Nu består djurbesättningen av totalt 150 kor varav 135 mjölkande, till största delen Holstein SLB. Men det är mest en slump, Marie och sambo Jonas Stenström har egentligen inte någon favoritras.

– Nej, vi blandar och ger och tycker inte att det är så stor skillnad mellan raserna. Så länge de fortsätter att mjölka så är vi nöjda, skrattar Marie Jacobsson glatt.

Familjen valde att gå från styrd till fri kottrafik i stallet och utökade antalet mjölkingsrobotar från två till tre.

Fakta om

HEJNUMKÄLLINGEN GÅRD Hejnum, Gotland

Ägare: Marie Jacobsson
Antal kor: 135 mjölkande
Produktion: ca 12 000 kg ECM
Anläggning:
2 VMS Classic, 1 VMS V300

Styrd kottrafik blev fri

– För ett år sedan tog vi beslut att ta bort all styrd kottrafik. Hela systemet var byggt 2008 och mycket var slitet. Istället för att byta ut och renovera tog vi bort så många grindar och galler som det bara gick och samtidigt gick vi över från kraftfoderstationer till fullfoder på foderbordet. Vi tycker att det fungerar bra. Det blev lugnare i stallet när vi kom ifrån konkurrensen vid kraftfoderstationerna och nu får även lågrankade bra tillgång till foder.

– Vi får ju hämta en del kor och jobbar nu med att ordna ett par fallor vid robotarna dit vi kan leda in de kor som är tröga på att gå till roboten, berättar Marie.

Den nya roboten DeLaval VMS V300 mjölkar fler kor än de gamla VMS Classic men har ändå mer ledig kapacitet.

Marie Jacobsson och sambon Jonas Stenström satsar på sin mjölkproduktion. (från vänster, Patrik (anställd), Elias Samuelsson (servicetekniker, Marie Jacobsson, Jonas Stenström och Andre Johansson (distriktssäljare))

Målet är 160 mjölkande

Nu har vi räknat på 150 mjölkande i vår kalkyl, och det ser bra ut. På sikt ska vi upp till 160, förklarar Marie.

Den nya V300-roboten har redan bidragit till positiva produktionssiffror.

– Vi räknar med en stadig produktionsökning de närmaste åren, berättar Marie.

Den nya roboten ska inte jämföras med de två Classic-robotarna från 2008. Det menar André Johansson, DeLaval's distriktssäljare på Gotland.

– V300:an jobbar snabbare och smidigare och på ett helt annat vis, säger han.

– Trots att den nu har flest antal mjölkningar per dygn så har den ändå mest ledig mjölkningstid. Så vi har överkapacitet för att gå vidare, tillägger Marie Jacobsson.

DeLaval's servicetekniker Elias Samuelsson, som installerade V300-roboten, nickar instämmande.

– Han är den bästa servicetekniker man kan önska sig. Elias är nästan alltid tillgänglig, berömmar Marie.

Nytt arrende har säkrat fodertillgången

Annat som bäddar för en fortsatt utveckling på Hejnumkällingen Gård är säkrad fodertillgång. Nyligen tecknade Marie och Jonas ett arrende på 160 hektar i grannsocknen Tingstäde. Total areal är nu 300 hektar.

– Fodertillgången har varit ett litet dilemma, vi har fått köpa in rätt mycket gräs, både slaget och oslaget. Med Tingstäde kan vi få ut både gräs och spannmål, förklarar Marie.

Utvecklingen på Hejnumkällingen Gård har tagit fart ordentligt. Marie och Jonas framtidsplaner kan innebära att även byta ut de gamla VMS Classic mot nya V300 men det får vänta en tid.

– Jag har väl tänkt att hålla på tio år till ungefär och sedan hitta någon som vill jobba sig in. Då vill jag att förutsättningarna ska vara de allra bästa för att driva gården vidare som mjölgård, berättar Marie Jacobsson.

Fakta
om

HÖRNBERGA
Köping, Västmanland

Ägare:

Göran och Anna Arvidsson

Antal kor: 145 årskor

Produktion: 11 200 kg ECM

Anläggning:

2 VMS Classic,

1 BCS på sorteringsgrind

sedan 5 år tillbaka

Hullbedömningskameran hjälper Anna Arvidsson med djurhälsan

Hörnberga har bara det senaste året ökat besättningens avkastning med 1 000 kg per ko. Anna Arvidsson tycker att hullbedömningskameran från DeLaval, som de haft i fem år på gården, bidrar både till den höga mjölkproduktionen och bättre styrning av slaktinkomster.

Kameran underlättar förebyggande arbete med mjölkorna

Kameran hjälper oss i mjölkproduktionen, vi har mycket bra koll på nykalvade kor. Med hjälp av kameran tar vi ut rapporter som visar trender för nykalvade kor upp till 100 dagar i mjölk. Vi tittar efter kor som tappar hull snabbt och då går vi in och tittar extra på avkastning, dagar i mjölk och allmäntillstånd och vi kan ta beslut om åtgärder behövs. Kor med mycket hull vid sinläggning och kalvning kan tappa ganska mycket på kort tid efter kalvning och det kan kameran varna om även om kon inte är direkt underviktig.

Det händer också att vi gör tvärtom, först kanske vi noterar i DelPro att en ko mjölkar mycket samtidigt som hon syns i listan över kor som inte äter tillräckligt. Då går vi in och tittar på hennes hullbedömningskurva och ser hur trenden ser ut där. Sedan tittar jag kanske på allmäntillståndet för att se om hon haltar eller har något annat problem. Mycket kan förebyggas snabbt tack vare tidig information.

Kameran är objektiv, den är ju programmerad till att bedöma korna enligt hur de ska se ut. Jag har lärt mig att lita på den. Det har hänt att kameran säger att kon ligger på 3,6-3,7, men jag har ändå tyckt att den ser lite tunn ut. Då har jag tagit hjälp av foderrådgivaren och tillsammans tittat på kon och oftast visar det sig att kameran har rätt!

För det andra hjälper kameran oss att hålla koll på sinkor så att vi inte sinlägger för tidigt och inte för sent och att vi hanterar dem så att de mår så bra som möjligt. Om kon är lite rund (högt hullpoäng) vid sinläggning flyttas hon till en viss grupp. Tunna kor (lågt hullpoäng) som mjölkat mycket kan sinläggas men sedan få gå kvar med mjölkorna där de får bättre foder och möjlighet att lägga på sig hull. Det är dock viktigt att först se till att kon är ordentligt sinlagd innan den igen flyttas till gruppen med bättre foder.

Inför sinläggning kollar jag hullet ca en månad innan och justerar fodergivan enligt det. Stora och högmjolkande Holsteinkor behöver äta upp sig inför kalvningen, så dem låter jag gå kvar i kogruppen efter att de blivit sinlagda. När de kommit upp till 3,5-3,6 flyttar jag över dem till sinkoboxen.

Maximerade slaktinkomster tack vare kameran

Tanken med hullkameran är att minska antalet misslyckade slaktvärden och det lyckas vi med för det mesta. Priset i viktclasserna skiljer sig 10-12 kr/kg och det är mycket pengar om det är en som väger 230 kg istället för grundvikt 275 kg. Vi har plats i ladugården så att vi kan sinlägga kor på slaktlistan och de kan sedan gå kvar tills de ätit upp sig lite. När hullet är 3,8-3,9 får kon åka med slaktbilen. Kvigor som är på inskolningsperiod och lär sig gå med VMS-korna kan få lite mer foder ifall de ser tunna ut. Om en kviga är rejäl då hon kalvar och inte fungerar som mjölkko kan man få ett bra pris för henne vid slakt.

Det gånger vi skickar underviktiga kor till slakt kan det bero på allvarliga juverproblem eller en förstakalvare som är så trögmjolkad att hon lider av mjölkningen och därför inte fungerar i roboten. Det händer också att kor helt enkelt inte svarar på tilläggsutfodring och inte går upp i vikt.

Vi gillar kameran starkt!

Tiden innan kameran så hände det att jag skickade kor för tidigt, de var lite för magra. Vi har fördelen att vi har gott om plats i stallet och även gott om grovfoder och det gör att vi kan låta korna bli så bra som det går innan slakt. Kameran hjälper oss skicka kor med bra hull till slakt och samtidigt att vi inte låter dem gå för länge och äta massa foder i onödan. Det tycker faktiskt vi är ett miljö- och klimattänk. Vi gillar kameran starkt!

Fakta
om

GEDDEHOLM GÅRD
Västerås, Västmanland

Ägare: Adam Skure och Frida Schartau

Antal kor: 330 årskor

Produktion: drygt 13 000 kg ECM

Anläggning: 2x16 parallellstall

Anställda: 10 st

Areal: 680 ha eko + 150 ha bete

Magdalena Widegren är anställd på Geddeholm gård och hon tycker att hon har stor nytta av hullbedömningskameran.

Bättre koll på korna med DeLaval BCS Hullbedömningskamera

Geddeholm gård har snart i två års tid använt en DeLaval BCS Hullbedömningskamera för att följa upp kornas hull och hälsa. De mjölkande korna passerar kameran minst en gång per dag då kameran är monterad på en sorteringsgrind vid utgången från mjölkningsstallet. Kameran ger ett hullpoäng som baserar sig på ett 7-dagars medelvärde, alltså är det inget måste för korna att passera den dagligen. Däremot blir resultatet allt pålitligare desto fler värden vi får under sju dagars tid.

Hullpoängen är automatiska och konsekventa och det tycker **Magdalena Widegren** som jobbar med informationen från hullbedömningen på Geddeholm är utmärkt.

– Om det är en ko som ser ut att ha 3,5 i hullpoäng kan man ofta konstatera att det stämmer när man kollar i DelPro Farm Manager, säger hon. Värdena finns färdigt och kan tas in i olika rapporter i DelPro och på så sätt är det enkelt att ta beslut för djuren. – Vi använder den mycket till att följa upp våra nykalvade kor. Eftersom vi har fullfoder kan vi inte individanpassa fodret åt korna, men däremot kan vi planera gruppbyten bättre, fortsätter Magdalena. En ko som har en sjunkande trend på sitt hullvärde skall inte behöva byta grupp och den kollas också upp i övrigt. Ofta kan det vara kor som har ont i klövarna och är halta som inte vill stå vid foderbordet så länge och då måste det åtgärdas innan man flyttar dem vidare. De flyttar hellre en ko som ökar i hullpoäng än en som står still/sjunker.

Kor med sjunkande trend på hullvärdet semineras inte, utan här vill man att de stabiliserar sig och återhämtar sig från kalvningen ordentligt.

Stadigt hull ger hållbara kor

Kor med stadigt hullpoäng behöver man inte bry sig lika mycket om. – Vi har några som har ett stadigt värde oberoende var i laktationsperioden de befinner sig och det är även dessa kor som är hållbara och bra, säger Magdalena. Det spelar alltså inte så stor roll om hon är 3,0 eller 3,5 om hon håller det och producerar bra. Däremot kor som ökar mycket i hull i slutet av laktationen måste man följa upp extra noga. Dessa kor tenderar vara de som sedan tappar hull efter kalvningen.

Kan också följa upp och utvärdera sinutfodring i efterhand

– Vi brukar kolla på det sista värdet innan sinläggning och jämföra det med det första värdet efter kalvning. Vi har en ganska kort sintid på våra kor så det hinner sällan hända så mycket i hullet just då, utan vi vill ha bra koll på korna efter kalvningen. Att se värden innan sinläggning och efter kalvning är ett bra kvitto på sintiden.

Hjälp vid slaktbeslut

Geddeholms gård strävar till att skicka lagom tjocka kor och är de för tunna så har de möjlighet att ha dem kvar ett tag till eftersom det många gånger är bättre att vänta. ”Tyvärr kan man inte det alltid, men om vi har likvärdiga kor som mjölkar ungefär lika mycket men har olika bra hull så skickar vi den som har 3,7 och låter den med 3,5 gå kvar några veckor till”, konstaterar Magdalena.

DeLaval Rådgivning!

För alla VMS-kunder ingår Uppstartsrådgivning där du får veta hur du ska arbeta med DelPro för att komma igång på bästa sätt med ditt nya mjölkningssystem.

Om du vill optimera din mjölkproduktion senare finns Online-rådgivning, där vi hjälper dig på distans genom regelbundna uppföljningar med rådgivning och genomgång av inställningar.

För dig som investerar i Herd Navigator™, RePro™ eller hullbedömningskamera BCS ingår en grundlig introduktion och support av systemet.

Nu satsar DeLaval ytterligare på rådgivning med två nyanställda rådgivare, Emelie Wickström och Patrik Bonér, som kommer att hjälpa nystartade VMS-gårdar igång och även anordna DelPro-kurser. Dessa två rådgivare kommer att presenteras närmare i nästa nummer av stalltipset som kommer till våren.

Kontaktuppgifter:

Åsa Carlgren, Online-rådgivare 076-633 5318
Emelie Wickström, Rådgivare, 073-149 20 87
Patrik Bonér, Rådgivare, 073-149 20 92

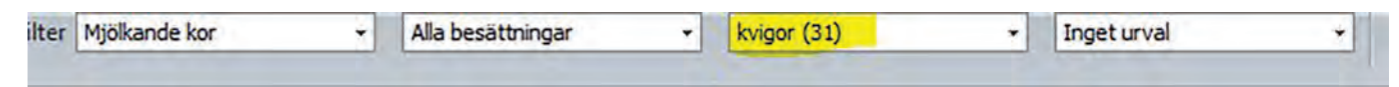
Tips till DelPro™-användare

Frågor vi ofta får om rapporter

I DelPro finns ett stort antal rapporter med all information om både din produktion och besättning som är till stor hjälp i det dagliga arbetet. Om du inte hittar exakt den rapporten du vill ha går det även att skapa egna rapporter genom att utgå från en av standardrapporterna eller skapa en helt tom. För att underlätta är det bra att lägga in de rapporter du använder ofta i Favoritrapporter (stjärnan) eller på kontrollkortet.

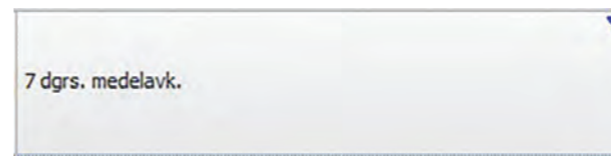
Har korna helt plötsligt förvunnit från din rapport?

I rapporter finns det flera olika filter som avgör vilka djur som ska visas i rapporten. Överst filtreras djuren efter Besättning/ Grupp och Urval. Om du vill se djuren från en grupp eller ett urval välj dessa och se till att uppdatera för att ditt val ska gå igenom. Om du vill ha med alla djur välj Alla grupper och Inget urval. I exemplet nedan visas enbart djur från gruppen "kvigor".

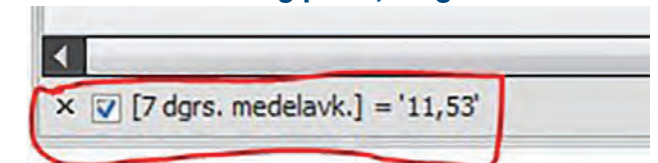

Det är även möjligt att filtrera alla kolumner. Kolumnfilter är ett filter i övre högra hörnet på kolumnerna, om du endast vill se djur med viss data.

Om någon "tratt" är blå innebär det att kolumnen filtreras.

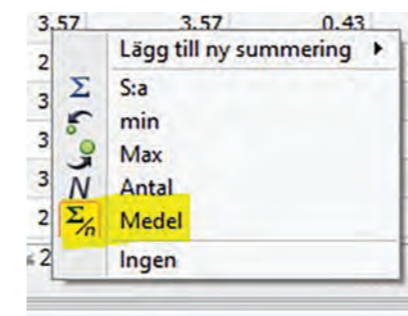
I detta fall visas enbart kor med en 7 dagars medelavkastning på 11,53kg.

Tryck på tratten och välj Alla eller ta bort filtret genom att trycka på krysset längst ner under rapporten. Glöm inte heller att uppdatera för att djuren ska visas i rapporten. Till sist när du är nöjd med rapporten, spara och stäng så att rapporten är bra nästa gång den öppnas.

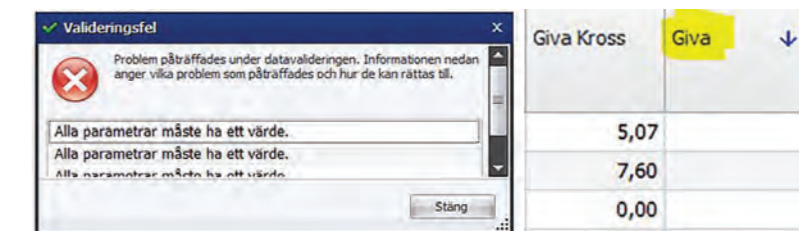
Saknas genomsnitt under någon av kolumnerna?

Högerklicka under aktuell kolumn och lägg till medel.

Får du error varje gång du stänger din rapport?

Troligen finns det kolumner i din rapport som saknar värden och det är dessa som gör att det blir error.

Högerklicka på aktuell kolumn och välj "Ta bort kolumn". Alternativt "Ändra kolumn" och välj rätt foder som i detta fallet. Spara och stäng, nästa gång du öppnar rapporten ska felet vara borta.

Giva Kross	Giva
	5,07
	7,60
	0,00
	8,00
	8,00
	6,14
	8,00
	4,50
	4,50
	5,36

Fakta om

JULSTA GÅRD Kumla, Närke

Ägare: Niklas Pettersson
Antal djur: Just nu 40 kor, planen är att öka till 75 inom ett år.
Areal: ca 150 ha, vall och spannmål
Investering:
Mjölkningsystem VMS V310,
Utgödslingssystem: Robot collector RC,
Inredning: Liggbås CC1800 med madrassen M40R. I gången mot foderbordet ligger gummimatta R18P, Mjölkkylning: kyltank DXCE

I början av oktober genomfördes en visning av gården digitalt

Nytt stall med senaste automatiken

På gården Julsta utanför Kumla har Niklas investerat i ett nytt stall med en mjölkningsrobot. I maj i år togs stallet i bruk och korna kunde flytta in från den gamla uppbundna ladugården med långbås.

Planlösning

Stallet är planerat med en VIP-avdelning i direkt anslutning till mjölkningsroboten och närmst gårdskontoret så att avskiljda djur har nära till roboten och tillsynen kan ske på ett enkelt sätt. Kalvningsboxarna är placerade bredvid VIP-avdelningen så det går lätt att flytta kalvkor mellan VIP-avdelning, mjölkning och kalvningsbox.

Vid planeringen av inomgårdsutrustningen och planlösningen har det varit viktigt för Niklas att få ett energieffektivt stall med bra arbetsmiljö och djurvälstånd. Bl.a. har Niklas valt att investera i DeLaval robot collector RC, en ny gödselrobot för öppna skrapgångar. Med robot collector RC får han samma golvnivå i hela stallet vilket gjort både planeringen och gjutningsarbetet lättare. Runt mjölkningsroboten har Niklas valt spalt vilket gör den ytan enkel att alltid hålla ren. Gödselroboten gör rent både på spalten och i de öppna skrapgångarna. I skrapgången mot foderbordet är det lagt DeLaval gummimattan R18P. Niklas vill satsa på energieffektiva lösningar och t.ex. har han placerat stallet för att kunna få en stor effekt av solpaneler på taket till det nya stallet.

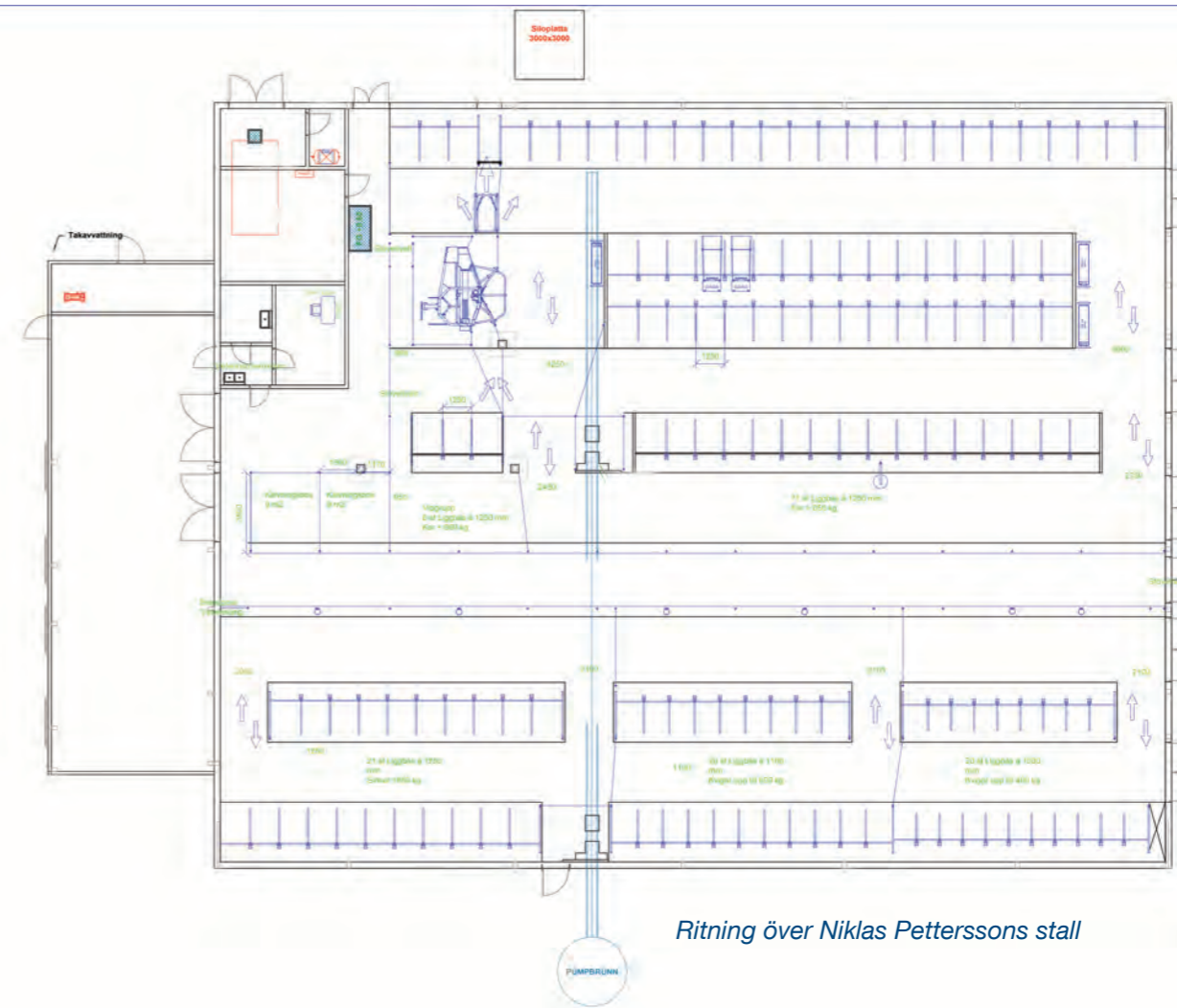
Robotisering

Niklas valde mjölkningsroboten DeLaval VMS V310 med RePro. RePro analyserar kons mjölk och ger med hög noggrannhet besked om kon är brunstig eller dräktig.
– Sedan jag började använda RePro har jag aldrig seminerat så mycket som denna sommaren. RePro hittar även de tysta brunsterna, den är klockren, berättar Niklas.

Gödselroboten har många starttider och rutter för att alltid hålla rent överallt utan att störa djuren. När roboten går i stallet kan korna lätt passera den. Roboten är som en naturlig del i stallet, den går långsamt och samlar upp gödseln i sin tank. När den har gått sin rutt går den till laddplatsen där den tömmer tanken ner i kulverten. I kulverten är det självflyt ut till en pumpbrunn. Niklas berättar att trots att korna inte var vana vid gödselroboten blev de aldrig stressade eller oroliga när de flyttade in i stallet.

Kokomfort

I liggbåsen är det DeLaval klassiska liggbåsavskiljare CC1800 med madrassen M40R. En 40mm tjock madrass med gummiöverdrag och folierat skum under. Med gummimatta även i skrapgång mot foderbordet kan man motivera korna att äta mer eftersom det är bekvämt att stå där.

Ritning över Niklas Petterssons stall

Scanna denna QR-kod för att se intervju med Niklas Pettersson samt filmning av Robot collector RC i drift.

Kalvstall på Böcklinge gård

Fakta om

BÖCKLINGE GÅRD

Stora Sundby, Södermanland

Ägare:

Per-Ola Lisjö

Anställda: 1

Antal djur:

150 mjölkkor samt rekrytering.

Avkastning: ca 9 000 Kg ECM

Mjölkningsanläggning:

DeLaval fiskbensstall med utfodring

Smidiga rutiner och bra koöga

Det är viktigt att de olika arbetsmomenten ska gå så smidigt till som möjligt. Därför planerades stallet så att kontor, mjölkrum, foderkök och kalvavdelning är i samma del av stallet. – Vi ville ha det så i planeringsskedet och är glada över att det förverkligades så, konstaterar Per-Ola och Erika. Att ha allt i närheten av varann gör det lättarbetat och man behöver inte transportera fodersäckar eller dunkar så långa sträckor.

Rymligt kalvstall

Kalvarna går första tiden i ensamboxar med individuell utfodring av sötmjolk eller pulvermjolk. Här får kalvarna bra uppsyn och kan tas hand om på ett individanpassat sätt. Plywoodväggarna på boxarna minskar också smittorisken av eventuella sjukdomar mellan kalvarna. I följande steg flyttas de till gruppboxar med djupströbädd och utfodringen sker i större gemensamma tråg. För att underlätta arbetet här har gården funderat på att skaffa en mjölktaxi, men än så länge med den här mängden kalvar har det inte varit aktuellt.

Böcklinge gård har varit igång i 2,5 år i sitt nya stall med fiskbensstall.

Per-Ola Lisjö tog över gården helt från sina föräldrar år 2000 och jobbar tillsammans med sin dotter Erika och en ytterligare anställd. Att byta från ett uppbundet stall till den luftiga lösdriften ångrar de inte.

Vid frågan om de fortfarande är nöjda med sitt val av mjölkningsutrustning konstaterar de att det är skönt att kunna utföra alla arbeten under morgon- och kvällspassen. Målet är att morgonpasset skall ta 2½-3 timmar för två personer och kvällspasset 2½ timme för en person. Övrig tid på dygnet kan man sedan fokusera på annat. I 2 x 10 fiskbensstallet har man också bra koll på djuren då man ser dem både morgon och kväll, man ser ändringar i beteenden och kan känna skillnader i juvren. Det är viktigt med ett bra djuröga och det fungerar med den personalen vi har, säger Per-Ola.

Utfodring

Hjärtat till utfodringen är gårdens DeLaval VSM22, en 22 kubiks mixer som mixar rundbalar, spannmål, salt och mineraler två gånger per dag. Varje mixning tar ca 50 minuter och under sommartid när betet är rikligt räcker det med en mixning. Fodret transporteras med en transportör till en ORW grovfodervagn. Den här lösningen i sin helhet kallas för Optimat standard och inkluderar inte automatisk ilastning av mixern. – Vi har inte plats för rivarfickor och det har fungerat bra med denna lösningen, konstaterar Per-Ola.

ORW grovfodervagnen kör ut fullfodermixen flera gånger per dag. Det går enkelt att stänga av körningar om man ser att det är för mycket foder kvar, likaså kan man starta fler utfodringar om det går åt mycket foder. Huvudsaken är att korna alltid har något att äta. Sommartid körs fodervagnen innan mjölkning, både morgon och eftermiddag. – Korna kommer in då de hör ljudet av utfodringen, sedan stänger vi för och öppnar upp igen efter mjölkningen. Det har fungerat väldigt smidigt och vi behöver inte hämta in korna, säger Erika. Alla korna får även en giva kraftfoder mellan 0,5-2kg i mjölkningsstallet, beroende på vad de har för produktion.

Framtidsplaner

I förra numret av Stalltipset där Böcklinge gård var med fanns det en tanke om att eventuellt bygga om och möjliggöra för en robotgrupp. När Per-Ola och Erika får frågan idag är de eniga om svaret. – Vi har tänkt på det men det ligger fortfarande långt fram i tiden. Vi behöver i så fall bygga ut för sinkor. I dagsläget är vi nöjda med upplägget som det är.

Något familjen också funderat på är att behålla tjurkalvar för uppfödning, men även det kräver lite ombyggnation.

Korna får fullfodermix som distribueras flera gånger om dagen som mixas i en DeLaval mixer VMS22 och distribueras med en distributionsvagn ORW.

Smart miljöval – klorfria diskmedel

Genom att välja ett klorfritt diskmedel så kan du bidra till att minska miljöbelastningen. Det finns idag klorfria diskmedel som är lika effektiva som ett diskmedel med klor.

Våra flytande klorfria diskmedel heter CFD25 och CFD100. CFD25 är avsett för gårdar med mjukt/medelhårt vatten, medan CFD100 är avsett för gårdar med hårt vatten eller vid tuffa diskförutsättningar då man mjölkar mer än 8 timmar per dag. Båda produkterna kan användas i växeldisk ihop med vårt flytande syradiskmedel Cidmax, även det godkänt av Bra kemråd och KRAV.

- Mycket begränsat ekologiskt avtryck med minimal inverkan på miljön.
- Kan användas till alla typer av mjölkningsanläggningar även VMS och mjölktanken.
- Kan användas för växel- och alkalidominerad diskning.
- Godkänd av Bra kemråd och KRAV.

**4 miljoner
gladare och
friskare kor**

Delavals frihängande ryktbotste används av mer än 4 miljoner kor världen över. Det tycker vi är ett gott betyg!

Korna ryktas och får massage. Borststråna har rätt längd och fasthet som stimulerar kons blodcirkulation. Detta förbättrar djurhälsan och produktionen. Korna mår helt enkelt bättre.

Forskning visar att en frihängande ryktborste kan ge 1 liter mer mjölk per ko och mindre mastit (-34%). (Ynte H. Schukken and G.Douglas Young).

För säker drift har DeLaval frihängande ryktborste SCB inbyggda säkerhetsfunktioner. Den roterar i en kovänlig hastighet och stannar direkt vid motstånd.

Enkel installation

Enkel att installera och underhålla. Borsten levereras förmonterad och är därför lätt att installera på antingen i vägg eller på stolpe. Den är enkel att underhålla. Borstcylinderna tas enkelt bort för utbyte eller rengöring.

Tryggt och säkert vintervatten!

Två frostsäkra alternativ som fungerar.

Snart kommer vintern och med den kylan. Frysgrader kan ge störningar och problem med vattentillförseln till dina djur. Nedan beskriver vi två olika lösningar som fungerar bra i vårt klimat.

Eluppvärmd vattenkopp E300

En av lösningarna är att använda elkoppen E300. Det är en väl utprovad och driftsäker vattenkopp. Den fungerar i ur och skur, kyla som värme. Den matas med 24 V vilket känns tryggt och säkert då den spänningen är i praktiken ofarlig för såväl människor som djur. E300 är termostattstyrd vilket gör att den bara värmer vattnet vid behov.

En bra lösning är att sätta E300 i ett 12 tum betongrör med muff. Du drar då upp vatten och 24 Volt underifrån, isolerar betongröret med 500 mm mineralullsmatta. Vattenkoppen fäster du på betongröret, fyller mellanrummet mellan vattenkopp och betongröret med putsbetong. Resultatet är att du och får en stabil och säker lösning som ger dig säkert vintervatten – hur kallt det än blir.

Till E300 behövs en transformator då elementet till koppen drivs med 24 Volt. Transformatorn sätter du där du tar ut 220 Volt, och ut till koppen har du då 24 volt.

Eluppvärmd vattenkopp PT11

Flotttöststyrd vattenkopp tillverkad av slagtålig polytenplast. Vattenförsörjningen till PT11 sker med en flottör som sitter väl skyddad under en rostfri skyddsplåt. Koppen har ett element som matas med 230 V.

Det är en väldigt enkel installation då PT11 kopplas in med en vanlig stickpropp. Det är dock viktigt att det alltid är en jordfelsbrytare installerad. Det finns en dräneringsplugg i botten för enkel rengöring. PT11 rymmer 11 liter.

Monteringsanvisningar till E300 hittar du i vår broschyr. Scanna QR koden som tar dig direkt till broschyren.

Baroniet Adelswärd bygger nytt stall för 304 dikor

Fakta om

BARONIET ADELSWÄRD AB

Ägare: Gustaf Adelswärd, 10e generation på gården.
Antal köttdjur: ska bli drygt 300
Areal: ca 22 000 ha varav ca 17 000 ha skog, 2 000 ha vatten, ca 2 000 ha åker och betesmark samt 1 000 ha övrig mark
Antal anställda: 10 helårsanställda

På bild, Jonas Nilsson, VD för Baroniet Adelswärd AB. Planerad uppstart av det nya stallet är vid denna tidnings tryck satt till den 1:a december i år.

Kokomfort i det nya stallet

I liggbåsen har man valt DeLaval klassiska liggbåsavskiljare CC1800 för stora djur och gummimattan CR20 som rullas ut. I kalvnings- och behandlingsboxarna ska DeLaval behandlingsfront installeras, en front som gör att man på ett enkelt sätt tillfälligt kan fixera kon vid t.ex. undersökning. Varje avdelning kommer att utrustas med DeLaval roterande ryktborstar. För vattnet till djuren har man valt DeLaval E300 Nelsonkoppar. En eluppvärmd vattenkopp som funnits i DeLaval sortiment i närmare 30 år.

Utgödslingen i det nya stallet

Med dubbla mittkulvertar blir skrapgångarna korta och därmed mindre gödsel för skrapan att ta med sig vilket ger renare klövar. För rengöring av skrapgångarna och kulvertarna har man valt hydrauliska skrapor från DeLaval och för styrning av utgödslingen det nya styrskåp Comfort control CL220. Det är användarvänligt med pekskärm och styr skraporna och tvärkulvertarna individuellt. En beprövad och robust lösning.

Utanför Åtvidaberg i Östergötland ligger den anrika egendomen Baroniet Adelswärd, en av Sveriges största jord- och skogsegendomar.

Historia om Baroniet Adelswärd

Under 1700-talet återupptog man brytning av koppar utanför Åtvidaberg. En av delägarna i gruvan var krigsrådet Johan Adelswärd. Gruvdriften var framgångsrik och man köpte upp flera skogsfastigheter i området för att försörja gruvdriften med energi. I slutet av 1700-talet köpte Johan ut övriga delägare och det blev starten för familjeföretaget Adelswärd. Under sju generationer, fram till 1903, bedrev sedan släkten Adelswärd kopparproduktion utanför Åtvidaberg. I takt med att kopparframställningen avtog omvandlades företaget till ett, för sin tid, modernt skogs- och lantbruk. Idag är skogen ryggraden i företaget.

Lantbruket

Baroniet Adelswärd bedrev mjölkproduktion fram till 2007 vid Adelsnäs gårdscentrum. Sedan dess har man på gården bedrivit kvighotell åt en lokal mjölkproducent. Uppfödningen av kvigor har hjälpt till att hålla hagarna öppna. Under en tioårsperiod har vi restaurerat en mängd igenväxta ekhagar som tidigare hade planterats igen under 50-, 60- och 70 talet berättar Baroniet Adelswärds VD, Jonas Nilsson.

Företagets vision för landskapet

Det finns en stark ambition att bevara det unika eklandskapet i området och detta gör man bäst genom betande djur. I samband med anförskaffandet av den närliggande gården Rösten för fyra år sedan blev man även ägare till en dikobesättning, det blev en milstolpe och innebar en förändring i verksamheten som man nu väljer att vidareutveckla. Köttjursproduktionen är idag KRAV-certifierad och ambitionen är att öka besättningen i syfte att vårda eklandskapen med sina höga naturvärden. En del av köttet från gården serveras på Villa Baro, som är ett systerbolag som bedriver hotell- och restaurangverksamhet vid Åtvidabergs golfbana.

En viktig gren i företaget är även jakten. På Baroniet Adelswärd finns en stark dovhjortsstam som man vill förvalta på bästa sätt. Dovhjorten trivs väldigt bra i denna typ av eklandskap.

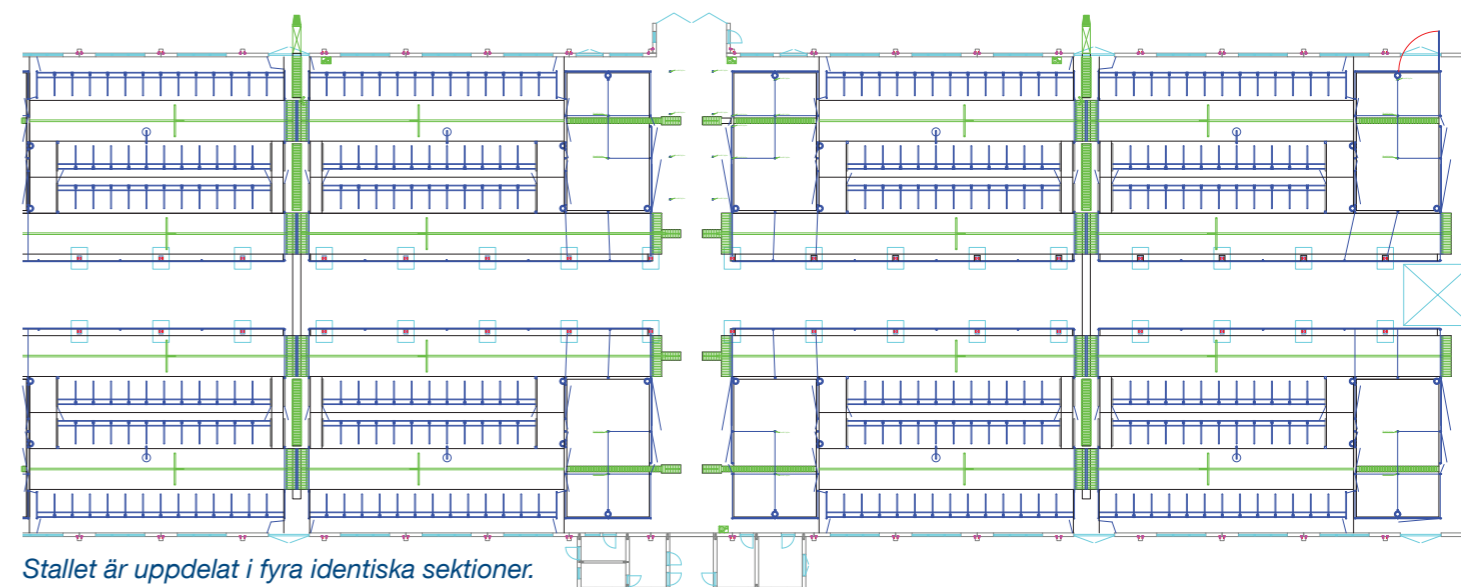
Ett nytt dikostall

På Baroniet Adelswärd har man valt att investera i ett nytt dikostall med plats för 304 dikor. Storleken är anpassad till arealen och för att hålla eklandskapet öppet. Målsättningen med det nya stallet är att få en rationel drift och bra arbetsmiljö för de anställda och därmed vara en attraktiv arbetsgivare. Precis som i övriga landet så är det utmaningar med att få tag på djurskötare.

Stallet är uppdelat i fyra identiska sektioner som är helt separerade från varandra med två djurgrupper i varje avdelning. Varje avdelning har sina egna kalvningsboxar, kalvgömmor och del av foderbord. På detta sätt blir djurgrupperna relativt små med 38 dikor i varje grupp. Det ger korta avstånd till t.ex. kalvningsboxarna och djuren har endast kontakt med sin egen grupp vilket ska ge en lugnare miljö. Stallet är planerat med generöst tilltagna kalvningsboxar och kalvgömmor där kalvarna har ett eget foderbord.

DeLaval som samarbetspartner

Till det nya stallet valde Baroniet Adelswärd inomgårdsutrustning från DeLaval. – Det var en kombination av faktorer som till slut bidrog till att vi valde DeLaval som leverantör. Vi hade tidigare erfarenhet från DeLaval produkter och vet att de håller en bra kvalitet till ett bra pris. Under upphandlingsprocessen fick vi förtroende för Robin Hast, distriktssäljare på DeLaval vilket också var en bidragande orsak, berättar Jonas.

Stallet är uppdelat i fyra identiska sektioner.

Stommen av limträbalkar ger ett imponerande och vackert intryck. Stor vikt har lagts på exteriören och djurvälståndet vid planeringen av stallet.

Vid foderbordet har man i samråd med Robin Hast, distriktssäljare på DeLaval valt stolpar med utanpåliggande rostfri hylsa. Det ger en ökad livslängd för stolpen och minimerar risken för galvanisk korrosion.

DeLaval webbutik - www.delaval.com

Allt du
behöver till
gården hittar
du här!

- Brett produktsortiment online
- Snabba leveranser, 3-5 dagar, direkt hem till gården
- Fri frakt vid order över 3000 kr exkl. moms

Diskmedel och spendopp

Finns i 25 liters dunk samt 60 och 200 liters fat.

Papper och tillbehör

Alla förbrukningsvaror kan beställas i webbutiken.

Vill du inte ha reklamutskick från DeLaval? Du får detta utskick därför att du har ett kundnummer hos oss och är markerad som mjölkproducent. Om du inte längre vill att vi skickar kampanjblad, tidningen Stalltipset eller eventuella andra reklamutskick till dig så kan du enkelt skicka ett e-postmeddelande till sverige.info@delaval.com och ange det kundnummer som står ovanför din adress. Vi markerar då att du inte vill ha utskick. Om du har slutat med djur kan vi ta bort ditt kundnummer helt om du så önskar.